

Величка Настрадаинова

Междупланетните войни на
Марта Матева

Мъжът може да каже, че две и две не е четири, а пет или три и половина, а жената ще каже, че две и две е стеаринова свещ.

И. С. Тургенев

– Междупланетната война започва. Обикновено тръгва така...
– От къде на къде?
– Ами, в съзнанието ми възниква бе, Матьо!
– Като четеш по цяла нощ фантастични разкази...
– Не е от това. Както си сънувам и изведнъж някой казва: „Междупланетната война започва.“

Матьо взе бележника си, записа нещо и разсеяно произнесе:

– И какво?
– Кацна междупланетен кораб, ама имаше мъгла, та не се виждаше.
– Как разбра тогава, че е кораб и че почва война? У тебе, Мартичка, все има нещо недоизяснено.

Марта бавно изпи кафето си, намаза сладко върху кифличката и невъзмутимо обяви:

– У тебе пък всичко е неизяснено. И разказите ти са несмилаеми, й въобще научна фантастика не се прави като тебе.

– Последното ти изречение е неправилно. Я ме остави да закуся спокойно.

– Кой на кого не дава да закусва спокойно? И кой от кого иска идеи за космически разкази? Ще седна и ще си ги напиша сама!

– Няма да стане, Мартичка. Ти даже едно свястно писмо не можеш да скалъпиш. Мислите ти скачат като бълхи – извади от портфейла си писмо. – В Щутгарт, на площада седи някакъв цар във вид на паметник. На шапката му кацнал гълъб, само че жив. А може и да не е цар – не пречетох...

– Хич не ми е. Аз съм си певица. И всеки ме знае, че си върша добре работата. А на тебе къде ти е фантазията, та си се разписал фантастични разкази? Гледай си съвременната тематика.

Той изобрази страдание, като не пропусна да вдигне ръце към небето.

Тя си наля втора чаша кафе и продължи все така спокойно:

– Когато бях в Сидни, беше много интересно. Най-напред се появи луна. Започна да приближава, тоя път времето беше ясно и аз веднага видях, че не е луна, а космически кораб.

Той едва не се задави. Целуна я и провъзгласи:

– Марта! Без тебе животът ми щеше да е скучен като...

– ...разказите ти...

Той отново впи страдалчески взор в небето и продължи:

– Помисли какво каза: „Когато бях в Сидней...най-напред се появи луна“...

– Е, какво? Така беше. После разбрах, че е космически кораб с твърде забавно устройство. И не ме спирай с твоите непоносими забележки, защото ще изгубя желание да ти разказвам. Корабът представляваше огромно светещо кълбо...

– Сфера.

– Не е никаква сфера. Абе, баш си беше кълбо!

Той реши да бъде ням като риба.

Тя изтича до детската стая и попита бавачката:

– Лельо Ано, що не дойдеш да пиеш кафе? То нали спи?

Бавачката остави плетката, настани се на масата, пи кафе и задряма, както й бе обичай.

– Интересното на това кълбо му беше, че хем беше прозрачно, хем светеше много ярко.

– Прозрачен източник на светлина!! – измърмори на себе си Матьо.

– Вътре се виждаха два цилиндъра. Един върху друг.

– Нали беше прозрачно!

– Сега ще ти обясня – тя взе молива и бележника му. Рисува и обяснява. – Това тук е цилиндър... но и това тук е цилиндър...

Матьо я загледа с весело снизхождение:

– „Но и това тук е цилиндър!“ „Тя е стара и дебела, но... грозна.“ Бубке, ще проговориш ли най-сетне на човешки език?

Бавачката се събуди и каза:

– А пък той днеска се беше разприказвал: „Буба лази, мам'пей.“

Матьо кимна многозначително: – Ще прилича на теб в словоредата.

– Момчетата приличат на майките – се засмя безгрижно Марта. – И щом таз топка наближи земята...

– Нали беше кълбо? „Никаква сфера.“ Кълбо!

– То е топка, но не и сфера! Както искам, така ще си говоря! Кълбо-то изведнъж разпусна пипала. Бяха прави, съединени две по две, и се видя, че целият кораб се върти около себе си. Отначало не се забелязваше.

– Разбира се, трябва да се върти. За да се създава изкуствено земно притегляне... – важно отбеляза Матев.

– Хич не ме интересува какво се създава. И цилиндрите се въртяха в него – невъзмутимо продължи Марта.

– Те май приличат на тави тия цилиндри?

– Тави, само че грамадни и светят бронзовожълто. Тогава започна да ни обстрелва. От прозрачната повърхност захвърчаха светлинки като бенгалски огън. Аз се уплаших и ти казвам: „Бягай да бягаме, Матьо, че

е напечена работата.“ Скрихме се под един огромен камион и хукнахме към концертната зала. А там ония си пееха хора на моряците от „Летящия холандец“. Аз влизам и им викам: „Какво правите вие, бе? Знаете ли каква междупланетна война има вълка?“ Пък те си пеят: „Йо-хо-хо-хоо, бурите зли...“

– Мартичка, аз тоя хор го знам. Ти беше започнала да разказваш как сънуваш твоите междупланетни войни – напомни Матев.

– Къде сънува? – се ококори бавачката.

Матю се слиса от категоричността на въпроса, а жена му най-любезно отвърна:

– Ами, сънувам насън, лельо Ано.

Бавачката, кой знае защо, се усмихна, и блажено прозината, каза:

– Той пее насън. Снощи се опитваше да докара: „Кукили, кукили...“

– „Кукили неваляшки... ..заешки опашки“ – най-невинно изпя Марта.

– Вслушай се какво пееш на детето! Ако и той проговори по тоя начин, аз ще си поръчам място в психиатрията или ще си взема шапката...

Тя отговори:

– Че какво му е на начина? Поръчай си. Коя шапка ще вземеш? Сивата не е изчеткана.

Той си спомни, че не е нужно да се дразни, и продължи:

– Ще я изчеткам. Като свърши междупланетната война.

– Я си я изчеткай сега. Тя, войната, кой знае до кога ще трае. Защото беше между всички планети. Аз гледах отдалеч, но много ясно виждах отблизо как някъде към кръста на Орион се биеха две много могъщи цивилизации. Две непоносимо големи светещи кълбета се блъскаха, раздалечаваха се, пак се сблъскаха... Между тях оставаше да сияе някаква трептяща, много силна светлина, като ленти на зигзаг. Краищата бяха нажежени до синьо. Представяш ли си? Синьо на зигзаг.

Той търпеливо кимна.

– А в средата играеше адска бяла светлина, хем трептеше на зигзаг, хем се свиваше и разпускаше.

Той пак записа нещо и доволно се усмихна:

– Това е добре. Марта, ами ти сънувай всяка нощ такива сънища...

Тя се поколеба:

– Абе да сънувам, ама ме е страх.

– Че какво толкова страшно ставаше там?

– Лошо беше, че целият космически разум се беше разбунтувал

против материята. Искаше да я унищожи, та да си остане свободен и... да си прави каквото ще.

– Интересно, какво според теб може да прави разум без материя? Към материята включвам и енергията – иронично подхвърли Матев.

– Ами... сигурно ще е нещо разумно.

– Значи според теб разумът може много разумно да унищожи материята. И как ще съществува без нея? И къде ще се дене тая материя?

– Че аз ли ще му бера грижата на разума бе, Матьо?

– Хм, да. Едва ли разумът разчита ти да му береш грижата. И какво стана по-нататък?

– Освен това двете цивилизации, дето се биеха до кръста на Орион, изпуснаха много красиво жълто сияние, някак напукано като тънък лед.

– Напукано сияние. Ти, Бубке, имаш въображение.

– Ами, аз сънувам бе, Матьо, не си играя. Ако е за работа, мога и още по-хубаво да сънувам. Ама лошото е, че повечето ги сънувам, когато съм из чужбините на турне. И знаеш ли какво си мисля? Ха засънувам нещо такова иха, като си ида от това място, там избухва тая, новата болест, дето няма лек, фиторея ли се казваше? Веднъж, в Палма де Майорка гледам, че короната, с която играя Турандот, отразява нещо си. Някаква искряща дъга, която се вие като камшик по небето от изток. Само че не беше истинска дъга, защото беше зелена и тук-таме посипана с оранжеви точки, като черен пипер.

– А, не, това не мога да го издържа! „Оранжеви точки като черен пипер!“ – възмути се Матев.

– Ако щеш. Тия пиперчета се разпукаха, от тях се зарониха сто милиарда бодливи вирусчета и захванаха да изтребват народа.

– Апокалипсисът ряпа да яде! И как преброи бодливите вирусчета?

– Че колко му е на артиста да преброи? Тия вирусчета обаче не бяха от оная, голямата война на разума, а от по-дребна някаква. Едни чуждопланетници искаха да ни унищожат, за да си направят от нашата Земя база за излитане отвъд Вселената. Най-напред ни наръсиха с вируси. Но докторите от втора поликлиника измислиха серум и спасиха човечеството.

– Е, това с докторите от втора поликлиника е най-фантастично – установи Матев.

– Не е. После стана ясно, че всички войни на света са подклаждани от същите тия междупланетници по вирусен път. Представи си – едни такива вирусчета, които действуват на психиката, настройват я воинствено. Това важи и за чумата, холерата...

– Излаза, че те ни обстрелват от хиляди години.

– За тях тоя „отрязък от време“, както се изразяваш ти, е нищо. Те искат да ни изтребят някак много чисто. По-скоро – да премахнат цивилизованите народи, за да не им пречат и да оказват съпротива, а дивациите ще използват за белтъчен склад. Ще си ги гледат като в птицеферма и ще източват белтъка, който съдържат, за някакво особено супергориво, с което могат да минат границите на Вселената. От някаква актиния даже се страхуват. И още... от професор Жлебински, от съдружника му, сещаш ли се, оня, дете дойде да ме поздрави, когато пях Семирамида.

– Сътрудника му!

– ...професор Мелий и... от мен!

– Ха сега! Марта Матева – страшилище от междупланетна величина! Бубке, тия сънища не са на добро. Я да те заведа на невролог.

– Че защо ще ме водиш? След репетицията ще ида у Жлебински, снаха му е безбрежно симпатична и хем също е невролог. Ще ходим с нея в модната къща и ще ме прегледа, щом настояваш.

– В модната къща?

– Защо пък не? Там и без това се събличат.

– За тая гледка бих платил. Марта, няма ли да излезеш най-после от инфантилната си възраст?

– Няма. А ти не се преструвай. На теб най-много ти харесва точно това мое качество. Имаш възможност да ме поучаваш, покровителствуваш и да се считаш по-умен. А и всички ме намират очарователна.

– И новият диригент? – уж незаинтересовано подхвърли Матев.

– Няма как.

– Тогава аз пък ще дойда с теб на репетиция.

– Бива. Ама ще ми купиш сладолед с бадеми. Не прави страдалчески гримаси, а ми подай чантата. Лельо Ано – и тия побутна дремещата бавачка, – ние тръгваме. Къде ми е гребенът? Ух, че съм се разскувала...

Бавачката се засмя самодоволно:

– А той знаеш ли как се е научил да ме скубе?

– Скуби го и ти! – отсече Марта. – Довиждане.

Над града трептяха изпарения от снощния дъжд. Тегнеше задуха, сгъстваше...

– Не ти ли се струва, че това наоколо, е толкова притиснато и сгърчено, че чак пици? – попита Марта.

– Време е! – казаха Ония. – Тя ни усеща и когато е будна!

И веднага у всички се спря мисълта:

– Да се унищожи незабавно!

Но някъде в центъра се образуваше отрицанието:

„Да се изследва мисленето ѝ, да се узнае как тя може да ни улавя.“

– Трябва да се бърза. Тя по неведоми пътища схваща намеренията ни. Знае даже и начина, по който може да ни попречи...

Центърът упорствуваше:

„Тя е безсилна. Тя смята сънищата си за забавни и страшни гледки.

Способността, която притежава, е непозната на другите хора. Те не ѝ се доверяват.“

– Ако мислите ѝ попаднат у професора, той ще ги употреби против нас. Застрашени сме. Нека я заразим с фиторея!

Центърът настоя:

„Да не се бърза. Да се намери най-приемливата и естествена смърт.“

В Ония засноваха идеи за убийство.

– Катастрофа!

– Сърдечен удар!

– Пропадане на сцената!

– Скъсване на електрически проводник!

– Топлинен удар!

Центърът претегли предложенията и обяви:

„Топлинен удар!“

Изведнъж Марта задиша тежко, потътри токетата си и изстена:

– Матю, непоносимо ми е горещо.

– И на мен. Потрай. След минута ще сме на хлад в операта.

– А, не, не мога, не мога – глезено заповтаря тя, свали обувките си, съвсем естествено влезе в басейна край градината и застана под водоскока.

Мъжът ѝ се вкамени. Чак това не бе очаквал. Когато се свързе простена:

– Моля ти се! Марта Матева си!

Някакъв скучаещ фотограф дотича, захвана да ѝ снимки и да блъска мъжа ѝ, който му пречеше:

– Но разберете, сензационно е! И какво лошо? Малко ексцентричност е отлична реклама. Прочутата Марта Матева! Нимфа!

А нимфата Марта Матева се усмихваше блажено под хладните струи.

– Сега, ако можеше да ми донесеш и обещания сладолед!

Ония преценяваха:

Държането ѝ е необичайно. Тя не е нормална. Затова усеща. В човешката структура има нещо неузнаваемо.

Центърът решаваше друг въпрос:

„Да се отхвърли топлинният удар. Да се използва вариантът със сцената.“

Марта излезе развеселена от изкуственото езеро, приглади мократа си рокля, поправи влажната си коса, обу се и пое към операта. Мъжът ѝ още спореше с фотографа.

Тя влезе в гримьорната, съблече се, простря дрехите си да съхнат и заоблича костюма на Леонора.

Гардеробьерката, която усърдно ѝ помагаше, зашепна, като че ли съобщаваше кой знае какви тайни:

– Салонът е пълен с шефове. Чак от Съвета са дошли да приемат постановката. Режисьорът беше събрал всички артисти: „Ще играете по-старателно, отколкото на премиерата!“ А диригентът: „Ще пеете, като че сте в Ла Скала!“

– Хубаво – отговори Марта. – Те, шефовете, и без това нищо не разбират. Само че видях и критикарите. Тях пък защо ги пускат?

Светна надпис: „Леонора – на сцена.“

Тя вдигна шлейфа си и заслиза по-величествено от царица.

Завесата се разтвори.

Леонора започна да обяснява на приятелката си, че се е влюбила в Манрико, тоест, изпя арията Си. В салони прокълътяха ръкопляскания и „браво“. Шефовете бяха във възторг. Критиците закимаха многозначително.

Но „кralицата чакаше“ и Леонора се прибра.

Зад кулисите я посрещна най-злобният критик, решил да ѝ даде урок.

– Топли привети, Матева!

– По-добре запазете ги за премиерата – му препоръча Марта.

– До утре може да изстинат.

– Тогава, яжте си ги сам!

– А! Свикнали сте да дробите попарата, а другите да я сърбат!

– Вас поне не съм канила – пленително му се усмихна Марта.

– Е да, но ме заставят да сърбам заради вас, без да се интересуват вкусно ли ми е.

– Щом аз не съм по вкуса ви, моля, облажете се с вашето протеже Пеева! Да ви е наздраве! Мен ми е лошо! – тя се хвана за мястото, дето

предполагаше, че бие сърцето ѝ, и повтори високо: – Лошо ми е!

Дотича лекарят, отнесоха я в гримьорната. Там Ескулаповият слуга, който я обожаваше, я прегледа най-обстойно и загрижено каза:

– Да се откара внимателно в къщи. Ще трябва да се отложи премиерата. – И за по-голяма важност ѝ сложи инжекция. – Аз ще я наблюдавам неотклонно.

Ония бяха в тревога:

– Изведнъж отпаднаха два варианта – с нещастieto на сцената и със сърдечния удар.

Центърът обяви:

„Катастрофа!“

Матев придържаше внимателно жена си на задната седалка. Лекарят шофираше и през минута питаше:

– Как сте?

– По-добре – отговаряше с отпаднал глас тя.

А мъжът ѝ обясняваше:

– Още от сутринта не беше в ред. Сънува някакви странни сънища. На път към операта почувствува топли вълни и влезе в езерото край парка. Може би има нервна преумора...

– Имам, имам – зачурулика Марта. – Спрете тук. Заведете ме у Жлебински. Тъкмо сме пред тях. Искам и Нели да ме прегледа!

Лекарят послушно спря. И добре направи. Срещу него летяха два автобуса с изумели от страх шофьори. Междувременно Марта ловко изскочи от колата, като не пропусна да извлече и мъжа си.

Нешастният лекар бе откаран със сериозни наранявания в Института за бърза помощ.

Марта бе занесена в апартамента на Жлебински и оставена на грижите на семейния лекарски съвет.

Професорът лично се заинтересува от прелестната пациентка, а тя така мило разказваше приключенията си насън и наяве, като пропусна само разговора с критика.

Ония бяха в ужас:

– Бързо! Пожар! Късо съединение!

– Да се атакува с вируси на фиторея!

Центърът постанови:

„Вариантът с фитореята е неуместен в присъствието на професора. Ще му се даде възможност да изучи болестта. Да се подготви пожар чрез късо съединение.“

В тоя момент токът спря. Снахата на Жлебински бе изгорила бушоните. Бързаше да свари кафе за гостите и по невнимание бе включила кафеника в повреден контакт.

Марта се отказа от кафето и продължи да разказва:

– Те имат много забавен вид. Всичките – трийсетина на брой – са вплетени и даже като че ли слети накрая. Представяте ли си – нещо като огромна водна лилия, само че с прозрачно виолетови валчести листа, а всяко листо е надебелено на горния край, с това място мисли, сигурно там му е мозъкът, но има и още един общ централен мозък в долния край с пипаща вместо тичинки. И те, моля ви се, искат да ме убият, защото знаят, че ако кажа на вас, професоре, вие веднага ще ги прогоните чрез някакви актинии, ще унищожите всички вируси, с които ни обстрелват, и оная, новата болест, фитореята, дето не може да се цери, ще изчезне.

Професорът едва не подскочи:

– Еврика! Мартичка, целувам ви ръцете! – и излетя от стаята.

Сграби видеофона:

– Еврика, Мелий! Еврика! Лъчите на нашия „Актинос“ биха могли да се използват не само за спояване и възобновяване на дейността на разкъсани тъкани, но и като противотифусно средство. Помниш ли резултатите от изследванията на нашите пациенти? След лечението никой от тях не боледува! Не боледуват от нищо, Мелий! Лъчите на „Актинос“ вероятно укрепват съпротивителните сили или изтребват самите вируси и бактерии. Включете „Актинос“ с пълна мощност! Изпробвайте го веднага върху всички вирусни проби, с които разполагаме! Облъчете и болните от фиторея в Новиград!

Чуждопланетниците, както ги наричаше Марта, трескаво разсъждаваха:

– Ние сме твърде бавни. Ние сме невидими за хората, но въпреки това те ни усетиха.

– Разумно ли е да воюваме, след като сме открити изненамено противоръжие срещу нас?

– Трябваше да се попречи на професорите!

– Нашите средства за воюване не винаги са ефикасни.

Централният мозък обобща:

„Пожарът и късото съединение се отменят. Да се остави на мира певичката. Оръжието на професорите влезе в действие. Нерентабилно е

да воюваме при тия условия.“

Ония се разтревожиха:

– Тогава трябва да напуснем тая планета:

– Професорите все още не знаят кои сме. Не знаят и истинската причина на болестта.

– Жалко, че не можем да ги унищожим. Така добре са облъчени от техния „Актинос“, че вероятно не се поддават не само на болести, но и на телесни повреди.

– Техният „Актинос“ вече покрива с лъчите си полуострова. Няколко апарата ще защитят с лъчите си цялата Земя.

– По-пригодна планета от тая няма наоколо.

– Има. Не е толкова далеч. И белтъчните й ресурси са по-големи.

– Няма защо да се рискува. Въпросната планета е на 72 хелима от тук. И белтъкът там няма да окаже съпротива.

– Несъпротивлението ще компенсира загубата от разстоянието.

Центърът реши:

„Войната с планетата Земя е неуместна. Оттегляме се.“

А професор Жлебински бе успял да пристигне при „съдружника“ си, както бе се изразила Марта, бе успял и да проследи въздействието на „Актинос“ не само върху вирусните проби, но и върху болни от вирусни заболявания и от фиторея. Той даде инструкции на асистентите, лаборантите и помощния персонал, съобщи на Главния съвет и докато чакаше журналистите за пресконференция и посърбваше мляко с какао, се впусна в разсъждения, които бяха и своего рода репетиция за пред журналистите:

– Понякога в сънищата си човек улавя неща, които е невъзможно да схване в будно състояние. Логиката на сънищата е необичайна, но все пак е логика. Сънищата на тая великолепна певица Марта Матева ме доведоха до мисълта да се използват лъчите на „Актинос“ като средство срещу фитореята и другите вирусни заболявания. В нейните съновидения странностите се преплитат в такъв порядък, има толкова особени заключения относно хода на събитията...

Професор Мелий се обади в тон:

– Да, да... Марта Матева притежава детски чар. Напомня ми Маргарита. Нали познаваше моята първа любов Маргарита?

– А! Твоята Маргарита! Каква жена! По-скоро – какво дете! Само децата виждат света с чисти очи. Може би детската непосредственост на Марта, изострената й чувствителност на музикант, нейната

екстравагантност на примадона, съчетани с изтънчена интелигентност...

Снахата на Жлебински, която им приготвяше втора порция мляко с какао, се усмихна мълчаливо: „Ах, тая опърничава хитруша Мартичка! В състояние е да замае даже тия всезнаещи старчоци.“

Семейство Матеви най-накрая се прибра в къщи. Матю и бавачката започнаха да слагат вечерята, а Марта се зае да приспива сина си. Запя:

Хапвало маче
погачи,
лапало коте
бишкоти...

Бавачката се заслуша с умиление. А Матю се възмути:

– Пак пее на детето разни недомислици! Марта се показва от стаята:

– Да, ама като пея недомислици, детето заспива. Я му изпей ти един пасаж от твой разказ, та да видиш рев и половина.

– Бубке, не се заяждай! Дай да те целуна! Днес ти ми подсказа прекрасна идея. Заглавието е: „Напукано сияние.“ Кантонер, който гледа сиянието на далечния град през напуканото стъкло...

– Де го чукаш, де се пука! – прозя се Марта. – Хайде, от мен да ми не, напиши го, аз ще вървя да спя.

– И пак ли си запланувала междупланетни войни във вид на сънища? – се усмихна Матев.

– Аз да не съм ти автомат за сънуване на разни чуждопланетници? Ще взема тая нощ и напук на тебе ще сънувам, че диригентът ми поръчва две кофи сладолед, че Манрико наистина ми се обяснява в любов, че съм превъзгласена за най-разумната жена на света и че ти най-после си се сетил да ми купиш чехълчета с помпончета – глезено замърмори Марта.

– Моля ти се, откажи се поне от варианта с „най-разумната жена на света“ – я помоли Матев.

– Брей! Кой подсказва днес на професора ново откритие? Чу ли го как викаше „Еврика“? Я си представи, че наистина някакви чуждопланетници са ни замеряли с вируси, а аз – хоп – казах на професора и... край! Ха да ги видя ония с какво ще ни ръсят сега!

– А, не! След такова поражение те сигурно са се измели към някоя друга слънчева система и ти си пълен победител. Чудя се защо още не са ти поднесли лавров венец и не са ти вдигнали паметник – и той

наблегна многозначително – до езерото с фонтана!

Тя пропусна край ушите си намека и обидено отвърна:

– Защото на истинските победители никой не им обръща внимание, ако не са поне генерали. А тия, като мен, дето си нямат медали и чинове... си сто-я-я-ят незнайни... най-обикновени примадони...

КРАЙ

© 1989 Величка Настрадаинова

Сканиране, разпознаване и редакция: Преслава, 2008

Издание:

Величка Настрадаинова. „Невероятната Марта“, НФ разкази, изд. „Отечество“, София,
1989

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3133>]